

Anna Majchrowska

Katedra Geografii Fizycznej
Wydział Nauk Geograficznych, Uniwersytet Łódzki

**EUROPEJSKI KONGRES MIĘDZYNARODOWEJ ASOCJACJI
EKOLOGII KRAJOBRAZU – MANCHESTER, 9–12.09.2013**

**THE IALE 2013 EUROPEAN CONGRESS –
MANCHESTER, 9–12.09.2013**

Niemal przez tydzień, od 9 do 12 września 2013 roku trwał w Manchesterze Europejski Kongres Międzynarodowej Asocjacji Ekologii Krajobrazu (IALE – International Association for Landscape Ecology), obradujący pod hasłem „Zmieniające się krajobrazy Europy: ekologia krajobrazu od skali lokalnej do globalnej”. Organizatorem kongresu była prywatna firma Countryside, działająca w obszarze naukowego doradztwa środowiskowego i komunikacji społecznej. Rolę krajowego gospodarza pełniła Brytyjska Asocjacja Ekologii Krajobrazu (UK – IALE). Miejscem obrad był nowoczesny budynek Szkoły Biznesu na Metropolitan University w Manchesterze, a uroczyste ceremonie rozpoczęcia i zakończenia kongresu odbyły się w ratuszu miejskim (fot. 1).

Kongres w Manchesterze to drugi w historii europejski kongres ekologów krajobrazu, lecz pierwszy zorganizowany pod auspicjami Europejskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu – IALE–Europe, nowego regionalnego towarzystwa naukowego. W badaniach ekologiczno-krajobrazowych od dawna wyraźnie zaznacza się tradycja, czy szkoła europejska. Jej wyznacznikiem jest interdyscyplinarny charakter prac oraz uwzględnianie naturalnych abiotycznych i biotycznych elementów środowiska przyrodniczego wraz z długotrwałą aktywnością człowieka i jej efektami, co znajduje odzwierciedlenie w różnorodności krajobrazów Europy. Charakter i zróżnicowanie krajobrazów są cechami specyficznymi naszego kontynentu, wartymi szczególnej uwagi. Troska o ochronę i odpowiednie kształtowanie krajobrazów Europy znalazła wyraz w postaci Europejskiej Konwencji Krajobrazowej przyjętej we Florencji w 2000 roku. Dynamiczne przemiany i zagrożenia tradycyjnych krajobrazów Europy oraz narastające potrzeby wsparcia przez naukę europejskich inicjatyw politycznych i praktyki w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu doprowadziły do

wyodrębnienia się IALE–Europe – sekcji europejskiej Międzynarodowej Asocjacji Ekologii Krajobrazu z organizacji światowej w 2009 roku. Celem IALE–Europe jest koordynowanie w skali kontynentu przedsięwzięć związanych z ekologią krajobrazu i specyficznymi warunkami funkcjonowania krajobrazów europejskich, ułatwianie transferu wiedzy i doświadczeń, współpracy interdyscyplinarnej w ramach badań krajobrazowych, tworzenia grup roboczych, rozwoju edukacji w zakresie kształtowania krajobrazu i zarządzania krajobrazem (Antrop i in. 2013).

Głównym celem kongresu było zintegrowanie europejskiego środowiska naukowego zajmującego się badaniami krajobrazu, umożliwienie zaprezentowania wyników prowadzonych badań oraz wymiany doświadczeń i wiedzy zawodowej między naukowcami oraz przedstawicielami instytucji zajmujących się administrowaniem obszarami chronionymi, ochroną krajobrazu, planowaniem przestrzennym i urbanistycznym, doradztwem środowiskowym i pokrewną działalnością. Kongres stanowił ponadto okazję do spotkania przedstawicieli narodowych sekcji IALE oraz zwołania walnego zebrania członków IALE–Europe. Dodatkowo, imprezą towarzyszącą były warsztaty dla doktorantów, poświęcone przemianom krajobrazów wiejskich i zatytułowane „Transformacja krajobrazów europejskich: współzależności czynników lokalnych i globalnych”.

Wśród uczestników kongresu przeważali oczywiście przedstawiciele krajów europejskich, lecz obecni byli również naukowcy i praktycy m.in. z Japonii, Stanów Zjednoczonych, Brazylii, Izraela i Australii. Udział Polaków był niewielki, gdyż na liście około 300 uczestników znalazło się sześciu przedstawicieli polskiej ekologii krajobrazu, reprezentujących Uniwersytet Jagielloński, Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk oraz Uniwersytet Łódzki.

Obrady odbywały się w 26 sesjach problemowych. Każda sesja składała się z referatów oraz posterów koncentrujących się wokół tematyki zapowiedzianej w tytule sesji. Prezentacje posterów, pomimo przyporządkowania ich do sesji tematycznych, odbywały się oddzielnie.

Tematyka poszczególnych sesji referatowych charakteryzowała się dużą różnorodnością. Były sesje poświęcone edukacji w zakresie ekologii krajobrazu, badaniom podstawowym i zagadnieniom teoretycznym (np. sesja pt. „Ekologiczno-krajobrazowe następstwa debaty o ochronie przyrody w obszarach monoi wielofunkcyjnych”), praktyce ochrony, kształtowania i planowania krajobrazu oraz polityce krajobrazowej („Kolektywne badania na rzecz Europejskiej Konwencji Krajobrazowej”); metodom („Modele agentowe (ABM) w badaniach systemów społeczno-ekologicznych w skali krajobrazu”) i technologiom („Metody teledetekcyjne dla obserwacji bioróżnorodności: technologia na rzecz wdrażania polityk”) stosowanym w badaniach europejskich krajobrazów w zróżnicowanych skalach („Zintegrowane zarządzanie lokalnym krajobrazem w zglobalizowanym świecie: praktyki i wskazania”). Prezentowano wyniki

badan krajobrazów miejskich, w tym krajobrazów aglomeracji Manchesteru, wiejskich, leśnych („Zarządzanie adaptacyjne lasem: krajobrazowo-ekologiczne podejście holistyczne”) oraz relacji między naturalnymi i antropogenicznymi elementami krajobrazów („Ochrona krajobrazów biokulturowych w ramach ekologii krajobrazu: perspektywa europejska” oraz „Teorie społeczne i wyniki empirycznych badań społecznych w europejskiej ekologii krajobrazu”).

Niektóre z sesji w całości wypełnione były prezentacjami wyników międzynarodowych zespołowych projektów naukowych finansowanych ze środków unijnych w ramach 7. Programu Ramowego lub prac międzynarodowych konsorcjów i sieci naukowych. Na przykład w sesji poświęconej teledetekcyjnym technikom obserwacji bioróżnorodności przedstawiano rezultaty dwóch unijnych programów badawczych: BIO_SOS (Biodiversity Multi-Source Monitoring System: From Space To Species) oraz MS.MONINA (Multi-scale Service for Monitoring NATURA 2000 Habitats of European Community Interest). Z kolei sesja „Zmiany użytkowania ziemi w Europie: nowe rozumienie procesu, ulepszone modelowanie i harmonogram osiągnięcia pożądanego stanu w przyszłości” była w praktyce spotkaniem członków międzynarodowego konsorcjum pracującego nad projektem VOLANTE (Vision of Land Use Transitions in Europe).

Do najdłuższych posiedzeń, z największą liczbą wystąpień, należały następujące sesje: „Wpływ zmian użytkowania ziemi na krajobrazy Europy”, podczas której przedstawiono 12 referatów; „Świadczenia ekosystemowe: tworzenie polityk dla sterowania dynamiką krajobrazów” – 14 referatów; „Sieci ekologiczne w realnych krajobrazach – 14 referatów, „Metody teledetekcyjne dla obserwacji bioróżnorodności: technologia na rzecz wdrażania polityk” – 15 referatów; „Zmieniające się krajobrazy śródziemnomorskie” – 14 referatów, „Dziesiąta rocznica genetyki krajobrazowej: stan obecny, wyzwania i potencjał ujęcia genetycznego w ekologii krajobrazu” – 12 referatów.

Jednocześnie obradowano w pięciu sesjach tematycznych, co utrudniało pogodzenie własnych zainteresowań z poznaniem całości problematyki prezentowanej na kongresie oraz z wysłuchaniem wystąpień znanych z literatury osobistości świata nauki, np.: Olivera Rackhama, Paula Opdama, Marca Antropa czy Makoto Yokohari.

Kongres charakteryzował się bogatą częścią terenową obejmującą wycieczkę do Parku Narodowego Peak District po zakończeniu obrad oraz kilka jednodniowych wyjazdów studialnych w drugim dniu imprezy. O ile w pokongresowej wycieczce wzięła udział ograniczona liczba uczestników, to sesje terenowe w trakcie kongresu cieszyły się dużą frekwencją. Trasy wycieczek wiodły po Manchesterze, m.in. po jego zrewitalizowanych przemysłowych

1

2

3

4

Fot. 1. Manchester – ratusz – miejsce ceremonii otwarcia i zamknięcia II Europejskiego Kongresu Międzynarodowej Asocjacji Ekologii Krajobrazu;

Fot. 2–4. Sesja terenowa w Parku Narodowym Peak District – 10.09.2013
(fot. A. Majchrowska, 09–12.09 2013)

terenach nad rzeką Irwell oraz po bliższych i dalszych okolicach miasta, m.in.: do Wigan Flashes – zespole pogórnich zbiorników zapadliskowych, do Lake District w okolicy jezior Thirlmere i Bassenthwaite, do Parku Narodowego Peak District w pobliżu Edale (fot. 2–4), do rezerwatu torfowiskowego Risley Moss, do rezerwatu Forest of Bowland, w rejon Arnside i Silverdale oraz Grange-Over-Sands nad zatoką Morecambe nad Morzem Irlandzkim. W większości przypadków celem wycieczek były obszary prawnie chronione. Oprócz prezentacji walorów przyrodniczych i kulturowych odwiedzanych terenów, ważnym tematem wycieczek było zarządzanie obszarami chronionymi we współpracy z lokalnymi społecznościami, farmerami i przedsiębiorcami, gdyż w wielu przypadkach obszary chronione obejmują grunty prywatne lub samorządowe.

Uczestnicy wszystkich sesji terenowych docierali do miejsc przeznaczenia transportem publicznym – autobusem lub pociągiem, a następnie przemieszczali się pieszo, pokonując dystans około kilkunastu kilometrów. Na szczęście tego dnia angielska pogoda sprzyjała spacerom.

LITERATURA

Antrop M., Brandt J., Loupa-Ramos I., Padoa Schioppa E., Porter J., Van Eetvelde V., Pinto-Correia T., 2013, *How landscape ecology can promote the development of sustainable landscapes in Europe: the role of the European Association for Landscape Ecology (IALE–Europe) in the twenty-first century*, “Landscape Ecology”, 28 (9), 1641-1647. [DOI: 10.1007/s10980-013-9914-9](https://doi.org/10.1007/s10980-013-9914-9). ISSN: 0921-2973.